

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.016.01.2023

Pan
Krzysztof Woś
Prezes
Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie
ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/036 – Realizacja Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach ¹ , ul. Henryka Sienkiewicza 2, 44-100 Gliwice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ² od 17 sierpnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Przemysław Daca w okresie od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r. Miroslaw Kurz, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach ³ od 6 maja 2020 r. do 5 grudnia 2021 r. i od 20 lipca 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Marcin Jarzyński, p.o. Dyrektora RZGW od 23 kwietnia do 5 maja 2020 r. i od 6 grudnia 2021 r. do 19 lipca 2022 r.; Łukasz Lange, Dyrektor RZGW od 22 maja 2018 r. do 22 kwietnia 2020 r. (akta kontroli str. 2-8C)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez RZGW zadań w zakresie Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych ⁴
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 – do zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Michał Nowak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/114/2023 z 15 maja 2023 r. 2. Wiesław Pietrzyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/163/2023 z 6 lipca 2023 r. (akta kontroli str. 1-1A)

¹ Dalej: RZGW lub Zarząd.

² Zwane dalej: „PGW WP”.

³ Dalej: Dyrektor lub Dyrektor RZGW.

⁴ Dalej: PKZW.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach prawidłowo realizował zadania w zakresie PKZW, typując do realizacji w jego ramach obiekty o złym stanie technicznym, wobec braku formalnych, szczegółowych kryteriów doboru zadań. Postępowania o udzielenie zamówień publicznych, poddane badaniu, przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r.⁷ oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁸, za wyjątkiem jednego postępowania, w którym naruszono przepisy dotyczące obowiązków publikacyjnych. Każda z umów zawierała postanowienia zabezpieczające interesy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. RZGW prawidłowo monitorował realizację projektów oraz egzekwował wykonanie umów, a w jednym przypadku, wobec opóźnień w realizacji umowy niezależnych od jednostki, podejmował prawidłowe działania w tym zakresie. W przypadku trzech zbadanych zadań, ich cele zostały w pełni osiągnięte a w przypadku jednego zadania znajdowały się w trakcie realizacji. Środki przeznaczone na ww. zadania zostały prawidłowo wykorzystane.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja przez RZGW zadań w zakresie PKZW

Opis stanu faktycznego

1. Przygotowanie założeń do PKZW

W latach 2020-2023 na terenie działania RZGW w Gliwicach nie występowały powodzie. Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW: „(...) Zdarzały się natomiast wezbrania. Największe miało miejsce w październiku 2020 r. i obejmowało obszar zarówno zlewni Górnej Odry, jak i zlewni Małej Wisły; uruchomiono również zbiornik Racibórz Dolny. Mniejsze wezbrania występowały również: w czerwcu 2020 r. (obszar: zlewnie Górnej Odry i Małej Wisły), w sierpniu – wrześniu 2021 r. (obszar: zlewnie Górnej Odry i Małej Wisły), zdarzały się również lokalne wezbrania typu „flash flood” po nawalnych (często burzowych) opadach deszczu”.

Odnosząc się do występowania suszy na obszarze właściwości RZGW, Dyrektor wyjaśnił: „Ostrzeżenia przed suszą hydrologiczną dla terenu działania RZGW w Gliwicach są wydawane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. W omawianym okresie dotyczyły one najczęściej zlewni Przemszy i Stobrawy, zdarzały się również ostrzeżenia wydawane dla zlewni Odry i Wisły. Dokładne dane odnośnie zasięgu występowania na przedmiotowym obszarze powodzi bądź suszy posiada Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy. Przedmiotowa instytucja zbiera dane odnośnie zasięgu występowania omawianych zjawisk, opracowuje monografie powodzi, jak również przeprowadza analizy dotyczące występowania suszy na obszarze Polski”.

(akta kontroli str. 9, 11)

W załączniku nr 2 do Planu przeciwdziałania skutkom suszy¹⁰ ujęte zostały cztery zadania inwestycyjne należące do właściwości RZGW Gliwice:

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 – postępowania z 2020 r., dalej: UPZP z 2004 r.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1701 ze zm. – postępowania z 2022 r., dalej: Pzp.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Dalej: PPSS, wprowadzonym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. poz. 1615).

- „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Troi przez odbudowę budowli piętrzących w km: 7 + 100, 12 + 100, 13 + 300”;
- „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Psiny przez odbudowę budowli piętrzących w km: 6 + 100, 12 + 346, 28 + 600”;
- „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17 + 042–31 + 471 poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17 + 042, 25 + 530, 26 + 779, 27 + 164, 27 + 849, 29 + 178, 31 + 471”;
- „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Strumień Błędowski przez budowę budowli piętrzących na cieku Strumień Błędowski w km 5 + 780–7 + 350 i cieku Mokrznia (potok Błędowski) w km 3 + 790–5 + 490 w m. Dąbrowa Górnicza, woj. śląskie”.

Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW, w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie nie zostały wskazane jednoznaczne formalne wytyczne/kryteria do typowania zadań do PKZW. Ogólne założenia do Programu omówiono podczas narady koordynacyjnej, która odbyła się w siedzibie RZGW Warszawa w dniu 5 lutego 2020 r. i w której wzięli udział Dyrektorzy poszczególnych RZGW oraz Zarządów Zlewni¹¹. Po zakończonym spotkaniu przesłana została do RZGW korespondencja, w której zobligowano ZZ do wytypowania pilotażowych zadań, na podstawie informacji przekazanych podczas spotkania. Zasadność realizacji zadań poddano ocenie na podstawie wiedzy Nadzorów Wodnych¹² oraz ZZ w terenie oraz posiadanych dokumentów archiwalnych, ponieważ wiele z tych dokumentów zostało przejętych przez PGW WP po Wojewódzkich Zarządach Melioracji i Urzędach Wodnych¹³ dopiero w 2018 r. Do PKZW typowane były zadania, których realizacja zakładała poprawę zdolności retencyjnej zlewni. Analizie poddano możliwe do uzyskania wielkości retencji korytovej wraz z maksymalnym oddziaływaniem piętrzeń. Podjęto decyzję o wykorzystaniu budowli istniejących, które możliwie najmniejszym wkładem kosztów gwarantowałyby największą efektywność gospodarczą i przyrodniczą. Na obszarach, gdzie stwierdzono potrzebę retencji, a nie było urządzeń piętrzących lub były w stanie nienadającym się do użytku, podjęto decyzję o odbudowie, przebudowie lub budowie nowych urządzeń piętrzących. Wyznaczono tym samym obiekty, których budowa, odbudowa lub przebudowa pozwalałaby na piętrzenie wody. Spiętrzona woda na ww. jazach pozwoliłaby na jej rolnicze wykorzystanie, poprzez nawodnienie gruntów rolniczych położonych w zasięgu ich oddziaływania. Wiele obiektów przejętych po WZMiUW znajdowało się w złym stanie technicznym, który również był determinantą w wyborze zadań do realizacji.

Odnosząc się do występowania suszy rolniczej na terenach ww. inwestycji Dyrektor RZGW wyjaśnił: *„Należy zaznaczyć, że Monitoring Suszy Rolniczej w Polsce prowadzony jest dla następujących roślin: zbóż ozimych, zbóż jarych, kukurydzy na ziarno, kukurydzy na kiszonkę, rzepaku i rzepiku, ziemniaka, buraka cukrowego, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew owocowych, krzewów owocowych, truskawek, roślin strączkowych. Tak więc nie uwzględnia obszarów, na których dominują inne uprawy oraz obszarów, na których od okresu wskaźnikowego, użytki zielone zmieniono na grunty orne. Stacje pogodowe oraz sam Monitoring, nie uwzględnia ani glebowych ani meteorologiczno-hydrologicznych uwarunkowań na stosunkowo niewielkich obszarach położonych pomiędzy stacjami, a jakiegokolwiek interpolacje, mogą prowadzić do zupełnie nieprawidłowych wniosków. Żeby mieć obraz faktycznego zasięgu suszy rolniczej, brane były pod uwagę m.in. posiadane doświadczenie i wiedza jednostek merytorycznych o danym terenie. W kontekście*

¹¹ Dalej: ZZ.

¹² Dalej: NW.

¹³ Dalej: WZMiUW.

suszy rolniczej uwzględniano nie tylko skalę zjawiska prowadzącą do praktycznie całkowitej straty plonu, ale też, często nienotowane oficjalnie, bo niezgłaszane do odszkodowań sytuacje, kiedy rolnicy notowali obniżki plonu rzędu 20-30 %. Należy też mieć na uwadze, że sam aspekt suszy rolniczej, suszy hydrologicznej oraz powodzi, nigdy nie był rozpatrywany oddzielenie, bo tak naprawdę rozpatrywane oddzielnie być nie mogą i ponadto zawsze muszą odnosić się do efektywności gospodarczej i przyrodniczej założonych działań”.

Dodał, iż na terenie realizacji pierwszych dwóch zadań nie stwierdzono w badanym okresie suszy rolniczej. W przypadku trzeciego zadania susza, nie tylko rolnicza, ale też hydrologiczna występowała w różnych latach przed powstaniem Wód Polskich. Ostatnio w 2019 i 2020 r. rzeka odcinkowo zanikła, bez możliwości zapewnienia przepływu nienaruszalnego w cieku, podczas gdy wiosną 2019 r., spowodowała duże straty rolnicze, poprzez zalanie pól uprawnych i łąk. Dyrektor zaznaczył, że priorytetowym działaniem na rzece Jemielnica, w celu ograniczenia skutków suszy, ale też powodzi, powinno być kontrolowanie piętrzenia i retencjonowanie wód, co właśnie realizowane jest w przedmiotowym zadaniu. Dla czwartego z zadań nie prowadzono analiz na podstawie systemu monitoringu suszy rolniczej, ponieważ nieruchomości wzdłuż Strumienia Błędownskiego oznaczone były jako użytek „łąka” oraz „pastwisko” i na działkach objętych inwestycją nie były prowadzone uprawy rolnicze.

Na terenie inwestycji zgodnie z załącznikami mapowymi do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przeciwdziałania skutkom suszy¹⁴ występuje zagrożenie suszy:

- atmosferycznej- klasa II („umiarkowanie zagrożone”),
- hydrologicznej (lata 1987-2017) – klasa II („umiarkowanie zagrożone”),
- hydrogeologicznej (lata 1987-2018) – klasa I („słabo zagrożone”),
- rolniczej na terenach rolnych i leśnych – klasa I („słabo zagrożone”).

Łączne zagrożenie suszą (lata 1987-2018) – „słabo zagrożone suszą”.

Zadanie miało na celu zwiększenie retencji korytowej oraz przeciwdziałanie skutkom suszy hydrologicznej, budowa projektowanych zastawek miała przyczynić się do poprawy poziomu wód gruntowych w najbliższym sąsiedztwie inwestycji oraz zwiększyć możliwość retencyjną przedmiotowego odcinka. Oba cieki zarówno Strumień Błędownski jak i Mokrznia stopniowo zanikają nie zapewniając nawet przepływu nienaruszalnego.

(akta kontroli str. 30, 32-35, 39-42, 54-122, 123-124, 233-237)

W latach 2020-2023 przeprowadzane były oceny stanu technicznego urządzeń wodnych administrowanych przez PGW Wody Polskie. Jak podał Dyrektor, kontrole stanu technicznego przeprowadzane były przez osoby z odpowiednimi kwalifikacjami, posiadającymi stosowne uprawnienia budowlane. Ponadto, pracownicy Wód Polskich niejednokrotnie przeprowadzali również doraźnie wizje terenowe. Przeglądy urządzeń przeprowadzane były cyklicznie (przeważnie co roku). Na podstawie powyższego oceniano, czy urządzenia mają możliwość retencji wód oraz typowano obiekty planowane do przeprowadzenia prac utrzymaniowych oraz inwestycyjnych w danym roku budżetowym. Szczegółowy zakres prac określany był na etapie przygotowywania zadania do realizacji, tj. opracowywania opisu przedmiotu zamówienia, sporządzania przedmiaru robót i wyceny.

Dokonane w wyniku powyższych czynności ustalenia obejmowały m.in.: konieczność umocnienia koryta, czyszczenie i wykonanie powłok antykorozyjnych, prace konserwacyjne urządzeń, usunięcie porastającej roślinności, naprawa

¹⁴ Dz. U. poz. 1615, wprowadzającym Plan przeciwdziałania skutkom suszy, dalej: PPSS.

elementów betonowych. W zakresie prac inwestycyjnych wskazano na konieczność przystąpienia do odbudowy lub przebudowy urządzeń piętrzących.

Dyrektor RZGW dodał, iż: „Kwalifikując poszczególne obiekty do realizacji w ramach PKZW, kierowano się podstawowymi wytycznymi ustawy Prawo wodne, w zakresie zarządzania i gospodarowania zasobami wodnymi, mając na uwadze w szczególności art. 10 pkt 2, 4 i 5, w brzmieniu:

„ Art. 10. Zarządzanie zasobami wodnymi służy zaspokajaniu potrzeb ludności i gospodarki oraz ochronie wód i środowiska związanego z tymi zasobami, w szczególności w zakresie:

2) ochrony przed powodzią oraz suszą;

4) utrzymywania lub poprawy stanu ekosystemów wodnych i zależnych od wód;

5) zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa oraz przemysłu; tworzenia warunków dla energetycznego, transportowego oraz rybackiego wykorzystania wód;”

Działania zainicjowane w ramach PKZW dokładnie wpisują się we wskazane przez Prawo wodne cele i zadania Wód Polskich, w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi i w skuteczny sposób tworzą warunki do korzystania z wód przez inne osoby prawne i osoby fizyczne”.

(akta kontroli str. 9, 11-12, 1232-1339)

W badanym okresie do RZGW potrzeby w zakresie realizacji inwestycji oraz prac utrzymaniowych na terenach rolniczych lub mających wpływ na zapewnienie wody na potrzeby rolnictwa w ramach PKZW zgłaszały ZZ:

- w 2020 r.: 14 zadań inwestycyjnych (ZZ Gliwice – trzy zadania, ZZ Katowice – sześć zadań, ZZ Opole – pięć zadań)¹⁵ oraz pięć zadań utrzymaniowych (ZZ Opole)¹⁶;
- w 2021 r.: Sześć zadań utrzymaniowych (ZZ Opole – pięć zadań, ZZ Gliwice – jedno zadanie¹⁷);
- w 2022 r.: 10 zadań inwestycyjnych (ZZ Gliwice – jedno zadanie, ZZ Katowice – pięć zadań, ZZ Opole – cztery zadania)¹⁸ i siedem zadań utrzymaniowych (ZZ Opole – sześć zadań, ZZ Katowice – jedno zadanie)¹⁹;
- w 2023 r.: Trzy zadania utrzymaniowe (ZZ Opole – dwa zadania, ZZ Gliwice – jedno zadanie)²⁰.

(akta kontroli str. 9, 12-13, 238, 243)

Lista propozycji zawartych w PKZW, zgłoszonych do projektów wieloletnich planów inwestycyjnych obejmowała następujące zadania:

- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Troi poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 7+100, 12+100, 13+300;

¹⁵ Koszt realizacji: 41 530 000,00 zł; zakres zadań obejmował opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych uzgodnień i ostatecznych decyzji, pozwolenia na budowę, oraz roboty budowlane związane z budową, odbudową lub przebudową budowli piętrzących; Zadania zostały ujęte w Programie planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP. Do realizacji w ramach PKZW uwzględniono – cztery zadania, do realizacji w ramach „nowej perspektywy PKZW” uwzględniono 10 zadań;

¹⁶ Koszt realizacji: 248 756,74 zł; zakres obejmował prace utrzymaniowe budowli piętrzących oraz prace utrzymaniowe na cieku; zadania zostały uwzględnione do realizacji w ramach PKZW;

¹⁷ Koszt realizacji: 535 669,23 zł; zakres obejmował prace utrzymaniowe budowli piętrzących, opracowanie operatu wodnoprawnego, opracowanie instrukcji gospodarowania wodą; zadania zostały uwzględnione do realizacji w ramach PKZW. Aktualnie zrealizowano pięć zadań (235 669,23 zł);

¹⁸ Koszt realizacji: 24 240 000,00 zł; zakres obejmował opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych uzgodnień i ostatecznych decyzji, pozwolenia na budowę oraz roboty budowlane związane z budową, odbudową lub przebudową budowli piętrzących; Zadania zgłoszone w 2020 r. z „nowej perspektywy PKZW” – w roku 2022 planowane do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2022. Na dzień 21 czerwca 2023 r. w trakcie realizacji (etap dokumentacji) znajdowały się cztery zadania na łączną kwotę 5 504 100,00 zł;

¹⁹ Koszt realizacji: 741 755,43 zł; zakres obejmował prace utrzymaniowe budowli piętrzących i opracowanie operatu wodnoprawnego; zadania zostały uwzględnione do realizacji w ramach PKZW;

²⁰ Koszt realizacji: 900 000,00 zł; zakres obejmował prace utrzymaniowe budowli piętrzących; zadania zostały uwzględnione w ramach PKZW;

- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Psiny poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 6+100, 12+346, 28+600;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042 - 31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Strumień Błędowski poprzez budowę budowli piętrzących na cieku Strumień Błędowski w km 5+780 – 7+350 i c. Mokrznia (p. Błędowski) w km 3+790 – 5+490 w m. Dąbrowa Górnica, woj. Śląskie – odstąpiono od realizacji z winy Wykonawcy w roku 2020.

Lista propozycji zawartych w PKZW, zgłoszonych do programów realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa obejmowała następujące roboty utrzymaniowe: W 2020 r.:

- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Rzymkowicki poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 2+746;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Rzymkowicki poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 3+408;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Rzymkowicki poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 6+467.

W 2021 roku powyższe obiekty ujęte zostały w programie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną na rok 2021 w zakresie dotyczącym opracowania operatu wodnoprawnego.

Ponadto poza zadaniami ujętymi w PKZW, w 2020 roku w zakresie działań utrzymaniowych na obszarze ZZ Katowice prowadzone były działania mające na celu spowolnienie odpływu wód z koryta rzeki Brynicy w gm. Ożarówce i Koziegłowy, która przepływa przez tereny uprawne. Działania polegały na przywróceniu funkcjonalności pięciu zastawek w km 52+886, 45+754, 45+118, 42+920, 42+121. Realizacja działań prowadzona była w ramach sił własnych, a finansowana ze środków "Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną" na rok 2020 w wysokości ok. 2 000,00 zł.

Zakres: Wymiarowanie dł./szer./gr. desek pod szandory do prowadnic zastawek na 5 obiektach (zastawkach); zakup desek, impregnatu oraz żyłki do kos spalinowych w celu wykoszenia pobliskiego terenu z porostu traw oraz wycinka zakrzaczeń i samosiewów piłami spalinowymi. Rezultatem działań było spowolnienie odpływu wody z koryta w celu umożliwienia nawodnienia przyległych gruntów.

Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW, w planach inwestycyjnych w latach objętych kontrolą, znajdowały się również inne, poza ujętymi w PKZW, zadania mające bezpośredni związek z zapewnieniem wody na potrzeby rolnictwa, m.in. zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.

(akta kontroli str. 9, 13-14)

PKZW, zarówno w przypadku prac inwestycyjnych, jak i prac utrzymaniowych, nie obejmował swoim zakresem urządzeń melioracji wodnych.

(akta kontroli str. 9, 14-15)

Do ujęcia w ramach aktualizacji PKZW (tzw. „nowa perspektywa PKZW”) finalnie zgłoszonych zostało 10 zadań inwestycyjnych:

- przebudowa jazu na rzece Jaryszowiec w km 1+200. W związku z prośbą RZGW dotyczącą konieczności weryfikacji zgłoszonych zadań pod kątem możliwości realizacji ich ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w dniu 17 lutego 2022 ww. zadanie zostało przesunięte do realizacji z tego Programu;

- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Strumień Błędowski poprzez budowę budowli piętrzących na c. Strumień Błędowski w km 5+780-7+350 i c. Mokrznia (p. Błędowski) w km 3+790-4+420 w m. Niegowonice w gm. Łazy, pow. zawierciański i w m. Dąbrowa Górnicza, woj. śląskie;
- rozbiórka istniejącej i budowa nowej śluzy kierunkowej na rozdziale kanału Branickiego wraz z kształtowaniem przekroju poprzecznego koryta;
- przebudowa jazu piętrzącego w miejscowości Harbutowice;
- zwiększenie zdolności retencyjnej rzeki Żydówki poprzez budowę zastawek piętrzących w km 7+040, 8+048, 8+522, 10+314 w miejscowościach Chróścice, Dobrzeń Wielki, gm. Dobrzeń Wielki;
- zwiększenie retencyjności zlewni rzeki Cienka poprzez odbudowę jazów w km 4+332 i 6+380 wraz pogłębieniem koryta rzeki na odcinku 4+332 - 6+380 w miejscowościach Dębska Kuźnia, Daniec, gmina Chrzastowice;
- zwiększenie retencji rzeki Brynica poprzez budowę 4 jazów na odcinku od km 25+100 do km 32+450;
- zwiększenie retencji rzeki Jażwinka poprzez budowę jazu w km 2+285 rzeki;
- modernizacja obiektów zbiornika wodnego Wisła Czarne - drenaż skarpy odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów - etap I;
- modernizacja obiektów zbiornika wodnego Wisła Czarne - drenaż skarpy odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów - etap II.

W zakresie zadań utrzymaniowych do dnia zakończenia niniejszej kontroli nie wytypowano nowych zadań do ujęcia w ewentualnej aktualizacji PKZW.

Zgodnie z wytycznymi Zastępcy Prezesa PGW WP²¹, w ramach działań inwestycyjnych kluczowa miała być realizacja nowych budowli piętrzących lub ich grup oraz oczekiwanych przez samorządy mniejszych zbiorników, a także modernizacja istniejących urządzeń piętrzących, oddziałujących na pobliskie tereny poprzez zwiększenie retencji korytowej, a tym samym podnoszenie poziomu wód gruntowych.

(akta kontroli str. 30, 35, 43-45, 1084-1091, 1232-1339)

Na terenie RZGW zaplanowanych i realizowanych było 13 innych, poza PKZW, zadań z zakresu retencji, w tym cztery z PPSS²².

(akta kontroli str. 9, 15)

2. Weryfikacja wniosków o wydanie pozwolenia wodnoprawnego przygotowanych przez wykonawców zadań w ramach PKZW

Jak pisał Dyrektor: (...)”zgodnie z art. 397 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, organem właściwym w sprawie zgód wodnoprawnych jeżeli wnioskodawcą są Wody Polskie, jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej. Tak więc jeżeli wnioskodawcą ubiegającym się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, wniosek o wydanie stosownego pozwolenia wodnoprawnego Wody Polskie wnoszą do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej (w chwili obecnej Ministra Infrastruktury), a nie do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich. Tym samym do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach przez wykonawców w ramach zadań inwestycyjnych i utrzymaniowych z

²¹ Pismo KPZ.521.14.3.2020 z dnia 5 listopada 2020 r.

²² 1) Naprawa i modernizacja skarp i urządzeń zbiornika wodnego Dzierżno Duże, stanowiącego ochronę przeciwpowodziową doliny Kłodnicy oraz podstawowe źródło zapewnienia wody żeglugowej dla Kanału Gliwickiego (Zał. 1, l.p. 32 PPSS); 2) Opracowanie koncepcji przeciwpowodziowej zlewni cieków Starowiejskiego (Zał. 1, l.p. 33 PPSS); 3) Zbiornik przeciwpowodziowy Kotłarnia na rzece Bierawce (Zał. 1, l.p. 34 PPSS); 4) Budowa jazu kłapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,5 rzeki Odry wraz z infrastrukturą towarzyszącą (Zał. 1, l.p. 35 PPSS).

PKZW nie były składane żadne wniosku o wydanie Wodom Polskim pozwoleń wodnoprawnych.

Niemniej powyższego, pismem z dnia 19 stycznia 2021 r. Prezes Wód Polskich przekazał jednostkom i komórkom organizacyjnym Wód Polskich dokument wewnętrzny pn. „Podręcznik Dobrych Praktyk – Wytyczne”, zawierający procedurę wewnętrzną weryfikacji dokumentacji wodnoprawnej przygotowanej przez wykonawców prac, która to dokumentacja ma zostać złożona do ministra właściwego w sprawie stosownej zgody wodnoprawnej.

W oparciu o powyższe wytyczne Wydział Zgód Wodnoprawnych RZGW w Gliwicach weryfikował przygotowane przez wykonawców prac (w celu uzyskania stosownej zgody wodnoprawnej) dokumentacje wodnoprawne, z tym że wnioski o weryfikacje do RZGW Gliwice nie wpływały bezpośrednio od wykonawców prac, a były przekazywane przez odpowiednie komórki lub jednostki organizacyjne Wód Polskich.

Weryfikacja składanej dokumentacji wodnoprawnej polegała w głównej mierze na kompletności składanego wniosku pod względem formalnym, a bazą weryfikacji były przepisy ustawy Prawo wodne (w szczególności art. 407, ust. 2, art. 408, art. 409), oraz przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (w szczególności art. 33, art. 63, art. 76a). Uwagi dotyczące przekazanej do weryfikacji dokumentacji były przekazywane zwrotnie komórce lub jednostce organizacyjnej która przekazała ją do weryfikacji, a potwierdzeniem weryfikacji stanowi podpis na „Karcie uzgodnień wniosku o pozwolenie wodnoprawne /zgłoszenie wodnoprawne”.

W Wydziale Zgód Wodnoprawnych RZGW zweryfikowano 26 dokumentacji wodnoprawnych, które dotyczyły następujących zadań realizowanych w ramach PKZW:

- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Psiny przez odbudowę budowli piętrzących w km: 6 + 100, 12 + 346, 28 + 600 – 3 zadania;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Troi przez odbudowę budowli piętrzących w km: 7 + 100, 12 + 100, 13 + 300 – 3 zadania;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17 + 042–31 + 471 poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 25 + 530, 26 + 779, 27 + 164, 27 + 849, 29 + 178, 31 + 471 – 6 zadań;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrawa poprzez remont jazu w km 4+458 - rz. Stobrawa w m. Stobrawa, gm. Popielów;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrawa poprzez remont jazu w km 6+867 - rz. Stobrawa w m. Stare Kolnie, gm. Popielów;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrawa poprzez remont jazu w km 15+565 - rz. Stobrawa w m. Kuźnica Katowska, gm. Popielów;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Budkowiczanki poprzez remont jazu w km 31+955 - rz. Budkowiczanka w m. Stare Budkowice, gm. Murów;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Młynówki Budkowiczanki poprzez remont jazu w km 4+507 - rz. Młynówka Budkowiczanki w m. Stare Budkowice, gm. Murów;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Budkowiczanki poprzez remont jazu w km 30+701 - rz. Budkowiczanka w m. Stare Budkowice, gm. Murów;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Rzymkowicki poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 2+746;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Rzymkowicki poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 3+984;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Rzymkowicki poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 6+467;

- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrawa poprzez remont jazu w km 57+500;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrowka poprzez remont jazu w km 4+080;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Młynówka Budkowiczanki poprzez remont jazu w km 2+643;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Brynica poprzez remont jazu w km 14+670;
- zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Brynica poprzez remont jazu w km 16+800.

Do szczegółowego badania wybrano dziewięć wniosków²³. Badanie wykazało, iż:

- do każdego ze zbadanych wniosków RZGW sformułował uwagi i spostrzeżenia. Dotyczyły one w szczególności: niepoprawnego wypełnienia wniosku, uzupełnienia, bądź aktualizacji załączników do wniosku oraz podpisania wniosku przez osobę umocowaną do działania w imieniu wnioskodawcy lub pełnomocnika;
- weryfikacja ww. wniosków trwała od 70 do 73 dni;
- w sytuacji, gdy wniosek o pozwolenie wodnoprawne wymagał poprawy, był przekazywany do ZZ, a w następnej kolejności do wykonawcy w celu odniesienia się do sformułowanych uwag i spostrzeżeń. Po odniesieniu się do uwag, Wykonawca przekazywał kompletną dokumentację do weryfikacji przez KZGW.

(akta kontroli str. 31, 36-37, 54-55, 125-232, 958, 963)

3. Prowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w celu wyłonienia wykonawcy zadań realizowanych w ramach PKZW

W latach 2020-2023 w ramach PKZW realizowane były łącznie 22 zadania, w wyniku przeprowadzenia 16 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Szczegółowym badaniem, objęto pięć postępowań realizowanych w badanym okresie, z tego jedno na zadanie inwestycyjne²⁴ i cztery na zadania utrzymaniowe²⁵.

(akta kontroli str. 20-25, 251-252)

²³ Tj. 34,6 % całości zweryfikowanej dokumentacji:

- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Psiny przez odbudowę budowli piętrzących w km: 6 + 100, 12 + 346, 28 + 600 – budowla piętrząca w km 28+600;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Psiny przez odbudowę budowli piętrzących w km: 6 + 100, 12 + 346, 28 + 600 – budowla piętrząca w km 12+346;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Psiny przez odbudowę budowli piętrzących w km: 6 + 100, 12 + 346, 28 + 600 – budowla piętrząca w km 6+100;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrawa poprzez remont jazu w km 4+458 - rz. Stobrawa w m. Stobrawa, gm. Popielów;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrawa poprzez remont jazu w km 6+867 - rz. Stobrawa w m. Stare Kolnie, gm. Popielów;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Stobrawa poprzez remont jazu w km 15+565 - rz. Stobrawa w m. Kuźnica Katowska, gm. Popielów;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Budkowiczanki poprzez remont jazu w km 31+955 - rz. Budkowiczanka w m. Stare Budkowice, gm. Murów;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Młynówki Budkowiczanki poprzez remont jazu w km 4+507 - rz. Młynówka Budkowiczanki w m. Stare Budkowice, gm. Murów;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Budkowiczanki poprzez remont jazu w km 30+701 - rz. Budkowiczanka w m. Stare Budkowice, gm. Murów;

²⁴ GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471”;

²⁵ 1) GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczycze”;

2) GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu”;

3) GL.ROZ.2810.101.2020.MB – „Wykonanie elementów konstrukcji jazu koźłowo - iglicowego - Ujęcie Nysy; Zakup materiału na wykonanie iglic jazowych - jaz Ujście Nysy”.

Analiza ww. postępowań wykazała, iż:

- W każdym z pięciu postępowań prawidłowo dokonano wyboru trybu wyłonienia wykonawcy²⁶;

(akta kontroli str. 251-272, 397-414, 477-518, 898-915)

- Spośród 17 członków komisji przetargowych powołanych do przeprowadzenia czterech wspomnianych postępowań:

- Jedna osoba posiadała wykształcenie wyższe w zakresie budownictwa;
- 13 osób posiadało doświadczenie w zakresie opracowania analiz i założeń do projektów budowlanych oraz prac związanych z utrzymaniem, bądź pełniło funkcję członka komisji przetargowej w roli eksperta lub biegłego w zakresie budownictwa wodnego.

(akta kontroli str. 1000-1001, 1002-1008)

- Terminy wyznaczone na złożenie oferty oraz inne warunki udziału w postępowaniu nie preferowały określonych podmiotów. Żaden z uczestników postępowania nie korzystał ze środków ochrony prawnej.

(akta kontroli str. 251-299, 397-439, 477-549, 898-936)

- W jednym przypadku zamówienia na realizację zadania remontu jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w Kiczycach unieważniono postępowanie na podstawie art. 255 pkt 1) Pzp, który stanowił, że zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli nie złożono żadnej oferty albo żadnego wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. W uzasadnieniu faktycznym zamawiający poinformował, że do upływu terminu składania ofert nie została złożona żadna oferta. Ogłoszenie o wyniku ww. postępowania zostało umieszczone w Biuletynie zamówień publicznych²⁷ w wymaganym terminie po czterech dniach.

(akta kontroli str. 1028-1083)

- W każdym z postępowań prawidłowo zrealizowano obowiązki sprawozdawcze, a w przypadku trzech postępowań – obowiązku publikacyjne, określone w UPZP z 2004 r. oraz Pzp. W jednym postępowaniu²⁸ z opóźnieniem zamieszczono w BZP ogłoszenie o wyniku postępowania oraz ogłoszenia o wykonaniu umowy²⁹, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 1 i 2.

(akta kontroli str. 251-272, 397-414, 472-476, 477-518, 868-897, 898-915)

- Postępowania nie były prowadzone na podstawie wewnętrznych procedur. Ze względu na szacunkową wartość zamówienia stosowano przepisy UPZP z 2004 i Pzp.

(akta kontroli str. 251-272, 397-414, 477-518, 898-915)

4. Egzekwowanie postanowień umów

a) Prawidłowość zabezpieczenia interesów PGW WP w umowach:

W ramach PKZW zawarto łącznie 31 umów i 17 aneksów na kwotę 2 400 864,00 zł, z tego w ramach pięciu postępowań poddanych szczegółowemu badaniu – dziewięć umów i cztery aneksy na kwotę 1 096 612,28 zł.

(akta kontroli str. 240, 247-249)

Odnosząc się do kwestii stosowania wzorów umów w RZGW, Dyrektor podał: *„W Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie nie zostały wprowadzone, na podstawie wewnętrznych regulacji, wzory umów zawieranych w wyniku postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Inicjator postępowania jest*

²⁶ W dwóch przypadkach z 2020 r. – przetarg nieograniczony, w trzech przypadkach z 2022 r. – tryb podstawowy bez negocjacji.

²⁷ Dalej: BZP.

²⁸ GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu”.

²⁹ Dla każdej z sześciu części zamówienia.

każdorazowo odpowiedzialny za przygotowanie wzoru umowy celem ogłoszenia postępowania przetargowego i zawarcia umowy na realizację zamówienia publicznego. Projekt umowy tworzy pracownik komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację umowy, określając w szczególności: jej zakres, temat, nazwę, pozostałe elementy przedmiotowo istotne dla umowy, wymagane terminy, wysokość kar umownych i inne elementy merytoryczne z uwzględnieniem specyfiki danego typu umowy.

(akta kontroli str. 238, 241)

W toku prowadzonych postępowań uzyskano od wykonawców wszystkie wymagane oświadczenia.

(akta kontroli str. 251-272, 397-414, 477-518, 898-915)

W każdej z zawartych umów określono odpowiedzialność wykonawców za realizację prac, tj. kary umowne (m.in. za opóźnienie, za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy).

(akta kontroli str. 300, 313-315, 440, 447, 550, 561, 585, 596, 652, 663, 704, 715, 759, 770, 814, 825, 937, 939, 940)

W jednym z czterech postępowań³⁰ dokonywano zmian umowy³¹. Działania te prowadzono zgodnie z art. 144 UPZP z 2004 r.

(akta kontroli str. 251-260, 300-368, 397-414, 477-518, 898-915)

b) Monitorowanie postępów prac i podejmowanie niezbędnych działań w przypadku stwierdzenia opóźnień:

Nadzór nad poszczególnymi postępowaniami wybranymi do szczegółowej analizy obejmował:

- GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471” - Zakres prac nadzorowany przez: RZGW – opracowywanie monitoringu z postępu realizacji zadania na podstawie danych przekazywanych przez ZZ; ZZ – terminowość realizacji umowy, przygotowywanie aneksów do umowy, fakturowanie; ZZ + NW: uzgodnienia techniczne koncepcji projektowych, dokumentacji budowlanej, wniosków do DŚU i PWP;
- GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczyce”;
- GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu”;
- GL.ROZ.2810.101.2020.MB – „Wykonanie elementów konstrukcji jazu koźłowo - iglicowego - Ujęcie Nysy; Zakup materiału na wykonanie iglic jazowych - jaz Ujście Nysy” – osoba bezpośrednio wskazana do nadzoru zadania została wymieniona każdorazowo w umowie – odpowiednio pracownik ZZ Katowice, ZZ Opole – NW Kluczbork oraz kierownik Zespołu Wsparcia Technicznego w Opolu (ZPT). Nadzór RZGW polegał na opracowaniu comiesięcznego monitoringu z postępu realizacji zadań na podstawie danych przedkładanych przez ZZ.

(akta kontroli str. 240, 245-246)

Jak podał Dyrektor RZGW: „W zakresie realizacji zadania inwestycyjnego (GL.ROZ.2810.54.2020.MS) odbiór kolejnych etapów zgodnie z umową odbywał

³⁰ GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471”.

³¹ Zawarto cztery aneksy do umowy. Piąty aneks znajdował się w trakcie pracowania.

się na podstawie protokołów przekazania dokumentacji, stanowiących załącznik do faktury. Taka procedura jest zgodna z zapisami umowy.

W zakresie realizacji zadań utrzymaniowych (GL.ROZ.2810.88.2022.EWK, GL.ROZ.2810.60.2022.EWK, GL.ROZ.2810.101.2020.MB) sposób realizacji zadania i dokumentowania jego przebiegu reguluje Zarządzenie nr 64 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 03.11.2022 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu realizacji zadania utrzymaniowego”. Uprzednie wytyczne w zakresie realizacji zadań utrzymaniowych wprowadzone zostały Zarządzeniem nr 56/2021 z dnia 21.09.2021 r. Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w sprawie wprowadzenia „Regulaminu realizacji zadania utrzymaniowego” w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie. Realizację zadań utrzymaniowych monitorowano w formie dziennika realizacji zadań utrzymaniowych, w którym zamieszczano zapisy dotyczące czynności realizowanych w ramach zadania. Odbiór przedmiotu umowy następował na podstawie protokołu odbioru końcowego.

Ponadto monitoring realizacji przedsięwzięć z zakresu PKZW prowadzony był w oparciu o korespondencję elektroniczną przesyłaną z KZGW (e- mail z prośbą o sporządzenie monitoringu za dany okres rozliczeniowy, przeważnie miesięczny).

Monitoring realizacji umów prowadzony był rzetelnie i pozwalał na podejmowanie działań w przypadku stwierdzenia opóźnień.

(akta kontroli str. 240, 246, 957, 960, 964-999, 1093, 1099-1100, 1230-1231)

W związku z faktem, iż wybrane do badania zadanie inwestycyjne GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471” znajdowało się na etapie realizacji dokumentacji projektowej i uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych, nie wskazano osoby prowadzącej kontrolę techniczną lub pełniącej funkcję inspektora nadzoru.

W zakresie realizacji trzech wybranych zadań utrzymaniowych nie zlecano pełnienia funkcji osoby wyznaczonej do kontroli technicznej lub inspektora nadzoru podmiotom zewnętrznym.

Funkcje inspektora nadzoru z ramienia PGW WP pełnili odpowiednio:

- w ramach zadania GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczyce” – pracownik ZZ Katowice, w ramach obowiązków służbowych na podstawie umowy zawartej z wykonawcą przez PGW WP;
- w ramach zadania GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu” – pracownik ZZ Opole, w ramach obowiązków służbowych na podstawie umów zawartych z wykonawcą przez PGW WP;
- w ramach zadania GL.ROZ.2810.101.2020.MB – „Wykonanie elementów konstrukcji jazu kozłowo - iglicowego - Ujęcie Nysy; Zakup materiału na wykonanie iglic jazowych - jaz Ujście Nysy” – pracownik ZZ Opole, w ramach obowiązków służbowych na podstawie umowy zawartej z wykonawcą przez PGW WP.

W związku z powyższym nie były ponoszone dodatkowe wydatki.

(akta kontroli str. 31, 37-38, 46-53, 300, 306, 369-372, 440, 446, 453-458, 550, 552, 572-578, 585, 587, 639-645, 652, 654, 691-697, 704, 706, 746-752, 759, 761, 801-807, 814, 816, 855-861, 937, 939, 942-943)

Dla żadnego z czterech szczegółowo zbadanych postępowań nie wystąpiło zagrożenie wyczerpania środków finansowych. Dla zadania inwestycyjnego

GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471” środki zapewniające prawidłową realizację zadania zabezpieczone były poprzez oświadczenie Prezesa PGW WP. Aktualizacja Oświadczenia Prezesa PGW WP wynikała z korygowania harmonogramu realizacji prac. Pomimo przedłużającego się terminu realizacji zamówienia, wartość umowna nie została zmieniona.

Kontrola realizacji zadania prowadzona była przez osoby wyznaczone z ramienia PGW WP - zapłata za wykonany etap prac odbywała się po odbiorze przez zamawiającego całości dokumentacji wskazanej dla danego etapu robót.

W postępowaniach:

- GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczyce”;
- GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu”;
- GL.ROZ.2810.101.2020.MB – „Wykonanie elementów konstrukcji jazu kozłowo - iglicowego - Ujęcie Nysy; Zakup materiału na wykonanie iglic jazowych - jaz Ujęcie Nysy” po przeprowadzeniu postępowań w sprawie wyboru wykonawców i podpisaniu umów zadania zostały zrealizowane. Kontrole realizacji zadań prowadzone były przez osoby wyznaczone z ramienia PGW WP, wskazane w umowach.

(akta kontroli str. 238, 242-243, 1230-1231)

Przy realizacji zadania GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042 - 31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471” wystąpiły problemy dot. zachowania terminów umownych³² wykonania poszczególnych etapów robót, będących, zgodnie z umową, podstawą do wystawienia faktur częściowych. Przekroczenia terminów były następstwem:

- spowodowanych przez pandemię ograniczeń w pracy;
- wydłużonych procedur prowadzenia postępowań związanych z wydawaniem decyzji i postanowień administracyjnych przez urzędy gmin oraz przede wszystkim przez Ministerstwo Infrastruktury (przekroczenia pierwotnych terminów administracyjnych nawet o kilka miesięcy).

W związku z powyższym zmieniano kolejnymi aneksami do umowy terminy zakończenia etapów prac projektowych oraz termin odbioru końcowego zadania. Powyższe zmiany wprowadzono na podstawie zapisów umownych na wniosek wykonawcy dokumentacji.

W przypadku pozostałych zadań poddanych szczegółowemu badaniu, tj.:

- GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczyce”;
- GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu”;

³² Etap I umowy – termin realizacji z umowy: 31 października 2020 r.; termin z aneksu nr 1: 8 grudnia 2020 r.; Etap II umowy – termin realizacji z umowy: 30 kwietnia 2021 r.; termin z aneksu nr 2: 31 października 2021 r.; Etap III umowy – termin realizacji z umowy: 30 czerwca 2021 r.; termin z aneksu nr 2: 30 listopada 2021 r.; termin z aneksu nr 3: 30 października 2022 r.; termin z aneksu nr 4: 30 czerwca 2023 r.; termin z aneksu nr 5 (wnioskowany – aneks w opracowaniu): 31 grudnia 2023 r.

- GL.ROZ.2810.101.2020.MB – „Wykonanie elementów konstrukcji jazu koźłowo - iglicowego - Ujęcie Nysy; Zakup materiału na wykonanie iglic jazowych - jaz Ujście Nysy”,
nie wystąpiły problemy z realizacją zawartych umów.
(akta kontroli str. 238, 241-242, 1230-1231)

W badanym okresie do RZGW nie wpływały skargi lub uwagi mające związek z realizowanymi umowami wybranymi do szczegółowego badania w ramach niniejszej kontroli NIK.

(akta kontroli str. 250)

c) Egzekwowanie dotrzymania postanowień umów:

W każdym z postępowań dokonywano odbioru przedmiotu zamówienia na podstawie protokołów odbioru, zgodnie z postanowieniami umów, przy czym jedno z postępowań znajdowało się w trakcie realizacji³³. Zgodnie z zapisami protokołów odbioru, wykonawcy zrealizowali prace określone umową. W protokołach nie odnotowano wad i usterek.

(akta kontroli str. 251-252, 300, 304-305, 328-372, 440, 442, 446, 453-458, 550, 559-560, 572-578, 585, 594-595, 639-645, 652, 661-662, 691-697, 704, 713-714, 746-752, 759, 768-769, 801-807, 814, 824, 855-861, 937, 939, 942-948)

Poszczególne etapy prac w trzech postępowaniach³⁴ były realizowane w terminach wynikających z zawartych umów. W jednym z postępowań³⁵ zawarto cztery aneksy do umowy (piąty aneks jest w opracowaniu). Przyczyną zmiany terminów realizacji umowy były ograniczenia wynikające z epidemii COVID-19 oraz utrudnienia związane z uzyskaniem pozwoleń wodnoprawnych, w tym opóźnienia w pozyskaniu dokumentacji z urzędów.

W żadnym z realizowanych zadań nie naliczono kar umownych.

(akta kontroli str. 251-252, 300, 304-305, 328-372, 440, 442, 446, 453-458, 550, 559-560, 572-578, 585, 594-595, 639-645, 652, 661-662, 691-697, 704, 713-714, 746-752, 759, 768-769, 801-807, 814, 824, 855-861, 937, 939, 942-948)

5. Planowanie środków finansowych na realizację działań w zakresie PKZW

W zakresie zadań utrzymaniowych oraz inwestycyjnych planowanie środków następowało na podstawie rozeznania zgłaszanych potrzeb przez ZZ do Wydziału Planowania i Koordynacji Eksploatacji oraz Wydziału Koordynacji Inwestycji (RPI) RZGW, najczęściej w ramach wstępnych informacji/limitów. Ostateczna akceptacja zadań do realizacji z PKZW na poziomie RZGW w Gliwicach następowała przez Z-cę Dyrektora ds. Powodzi i Suszy, a następnie KZGW.

Wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji (RPU) RZGW w Gliwicach otrzymał informację pisemną z KZGW o przyznanych limitach dla jednostki, tj.

- w roku 2021 pismem KZP.530.1.2021.MM z dnia 23 kwietnia 2021 r., pismem z dnia 11 czerwca 2021 r., pismem KPZ.530.1.1.2021.MM z dnia 21 czerwca 2021 r.;
- w roku 2022 pismem KPZ.530.12.3.2022.MM z dnia 21 marca 2022 r.;
- w roku 2023 pismem KFP.311.41.2023.KM z dnia 19 maja 2023 r.

³³ W postępowaniu GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471” dla etapu I i II robót. Etap III i IV znajdują się w trakcie realizacji.

³⁴ 1) GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczycze”;

2) GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu”;

3) GL.ROZ.2810.101.2020.MB – „Wykonanie elementów konstrukcji jazu koźłowo - iglicowego - Ujęcie Nysy; Zakup materiału na wykonanie iglic jazowych - jaz Ujście Nysy”.

³⁵ W postępowaniu GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471”.

Wydział Koordynacji Inwestycji RZGW w Gliwicach otrzymał informację pisemną z KZGW o przyznanych limitach dla jednostki³⁶:

- w roku 2021 pismo KNK.3131.2.13.2021.AW z dnia 20 grudnia 2021 r.
- w roku 2022 pismo KFP.3131.12.2022.19.KW z dnia 16 grudnia 2022 r.
- w roku 2023 pismo KFP.311.58.2023.3.KK z dnia 22 czerwca 2023 r.

Zgodnie z powyższym wprowadzenie ewentualnych zmian w PKZW, w trakcie jego trwania powinno odbywać się zgodnie z Zarządzeniem nr 22/2019 z dnia 10 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia Procedury zmiany planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, w porozumieniu z wydziałem Kształtowania Zasobów Wodnych w KZGW.

Ponadto, w zakresie sprawozdawczości wydział Planowania i Koordynacji Eksploatacji (RPU) zobowiązany jest do przesyłania comiesięcznych monitoringu z postępu prac, przedstawiający stan realizacji zadań na ostatni dzień miesiąca oraz monitoring zamykający program za dany rok.

Wydział Koordynacji Inwestycji zobowiązany był do przesyłania comiesięcznych monitoringu z postępu prac, przedstawiający stan realizacji zadań na ostatni dzień miesiąca. Ostatni monitoring został przekazany do KZGW za luty 2023 r. Następnie, na podstawie maila KZGW z dnia 6 kwietnia 2023 r. odstąpiono od tego obowiązku. Źródłami finansowania wszystkich zadań w ramach PKZW były środki własne PGW WP, z wyjątkiem zadania GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „*Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczyce*”, gdzie źródłem finansowania była dotacja z Ministerstwa Infrastruktury oraz częściowo³⁷ dla zadania „*Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Psiny poprzez odbudowę budowli piętrzących w km: 6+100, 12+346, 28+600*”, gdzie obok środków własnych PGW WP, źródłem finansowania była dotacja z Urzędu Dozoru Technicznego.

(akta kontroli str. 239-240, 245, 246-249A, 1092-1093, 1095, 1099-1100, 1131-1150, 1198-1229, 1230-1231, 1353-1400)

6. Wykorzystanie środków finansowych zaplanowanych na realizację działań w zakresie PKZW

W ramach czterech szczegółowo zbadanych postępowań³⁸, terminowo regulowano zobowiązania z tytułu prac wykonanych w ramach PKZW. Jedno postępowanie³⁹ nadal znajdowało się w trakcie realizacji (stąd dotychczas dokonano terminowej płatności za realizację etapu I i II), co szczegółowo opisano w pkt 4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 251-252, 300, 307-308, 377-396, 440, 442-444, 459-471, 550, 557-559, 579-584, 585, 592-594, 646-651, 652, 659-661, 698-703, 704, 711-713, 753-758, 759, 766-768, 808-813, 814, 821-823, 862-867, 937-938, 949-954, 1230-1231, 1353-1400, 1425-1430)

7. Współpraca z właściwymi instytucjami w zakresie zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa

Jak podał Dyrektor RZGW: „*Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach nie zwracał się do właściwych instytucji w zakresie zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 80/2019 z dnia 31.12.2019 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Państwowemu*

³⁶ Zbiorczo przyznane limity w końcówce roku 2021,2022, i na dzień 22 czerwca 2023 r.

³⁷ W kwocie 47 232,00 zł.

³⁸ Piąte zostało unieważnione.

³⁹ GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „*Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042-31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471*” - w zakresie etapu III i IV znajdował się w trakcie realizacji.

Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie (tekst jednolity ogłoszony Zarządzeniem nr 59/2021 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 28.09.2021r. z późn. zm.) tj. § 64 ust. 2 pkt. 15 do zakresu zadań Zarządów Zlewni należy współpraca z właściwymi instytucjami w zakresie zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa. W związku z powyższym przedmiotowa współpraca została podjęta przez przedstawicieli jednostek terenowych RZGW w Gliwicach, w wyniku której podpisano listy intencyjne⁴⁰.

Przedstawiciele PGW Wody Polskie brali udział w spotkaniach Lokalnych Partnerstw ds. Wody. Jak wyjaśnił Dyrektor: „Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie jako jednostka odpowiedzialna za racjonalne gospodarowanie wodami, podejmuje działania zmierzające do optymalizacji wykorzystania dostępnych zasobów wodnych. Działania PGW Wody Polskie ukierunkowane są na zwiększenie w społeczeństwie świadomości w powyższym zakresie, czyli edukacji w dziedzinie oszczędnego gospodarowania wodą w rolnictwie oraz identyfikacji lokalnych potrzeb związanych z poprawą zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. Udział w spotkaniach przedstawicieli PGW Wody Polskie podnosi zarówno poziom wiedzy na temat działalności statutowej, struktur oraz zlewniowego sposobu zarządzania gospodarką wodną w kraju, jak również przybliża zakres działań utrzymaniowych i inwestycyjnych prowadzonych w obszarze administrowanych wód oraz urządzeń wodnych”.

Na spotkaniach Lokalnych Partnerstw ds. Wody nie zgłaszano potrzeb w zakresie realizacji konkretnych zadań. Miały one charakter ogólny, informacyjny i edukacyjny (wykłady specjalistów).

(akta kontroli str. 9-10, 16, 1093, 1100-1101, 1121-1130)

8. Nadzór RZGW nad realizacją przez Zarządy Zlewni i Nadzory Wodne zadań w ramach PKZW

a) Monitorowanie przez RZGW realizacji PKZW:

Do dnia zakończenia niniejszej kontroli⁴¹ zrealizowano w pełni 17 zadań z PKZW. Trzy zadania znajdowały się w trakcie realizacji (na etapie uzyskania pozwoleń wodnoprawnych). Wydatki poniesione na ich realizację wyniosły 1 623 755,30 zł.

(akta kontroli str. 1417-1424)

Realizacja monitoringu zadań z zakresu PKZW została szczegółowo opisana w pkt 4 b) i 5 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 240, 246, 957, 960, 964-999, 1093, 1099-1100, 1198-1229, 1230-1231, 1341, 1346)

Dla postępowania GL.ROZ.2810.54.2020.MS - „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042 - 31+471, poprzez odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471” uzyskano wszystkie decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, a pozwolenia wodnoprawne znajdują się w trakcie procedowania (złożono wnioski do Ministerstwa Infrastruktury).

⁴⁰ 1) Zarząd Zlewni Gliwice, Nadzór Wodny w Kędzierzynie – Koźlu; data podpisania listu intencyjnego: 29 kwietnia 2022 r.; przedmiot listu: Współpraca w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich na terenie działania Nadzoru Wodnego w Kędzierzynie – Koźlu; 2) Zarząd Zlewni Gliwice, Nadzór Wodny w Głubczycach; data podpisania listu intencyjnego: 29 kwietnia 2022 r.; przedmiot listu: Współpraca w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich na terenie działania Nadzoru Wodnego w Głubczycach; 3) Zarząd Zlewni Gliwice, Nadzór Wodny Cieszyn/Racibórz; data podpisania listu intencyjnego: 7 grudnia 2022 r.; przedmiot listu: Współpraca w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich na terenie powiatu wodzisławskiego; 4) Zarząd Zlewni Opole, Wszystkie podległe ZZ Nadzory Wodne; data podpisania listu intencyjnego: 9 maja 2022 r.; przedmiot listu: Współpraca w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich na terenie działania Zarządu Zlewni w Opolu.

⁴¹ Tj. do 27 lipca 2023 r.

Natomiast zadania:

- GL.ROZ.2810.88.2022.EWK – „Remont jazu piętrzącego na rzece Wiśle w km 68+125 w m. Kiczyce”;
- GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu”;
- GL.ROZ.2810.101.2020.MB – „Wykonanie elementów konstrukcji jazu koźłowo - iglicowego - Ujęcie Nysy; Zakup materiału na wykonanie iglic jazowych - jaz Ujście Nysy”;

nie wymagały uzyskania żadnych pozwoleń ani decyzji środowiskowych.

(akta kontroli str. 1341, 1347-1352, 1401-1416)

W przypadku trzech spośród pięciu szczegółowo zbadanych zadań⁴², w pełni wykonano czynności przewidziane w umowie. Jedno zadanie nie zostało zakończone, stąd dotychczas zrealizowano I i II etap umowy. Realizacja wspomnianych działań została potwierdzona protokołami odbioru.

(akta kontroli str. 251-252, 273-396, 415-476, 519-606, 639-673, 691-725, 746-780, 801-835, 855-897, 916-954)

b) Weryfikacja wniosków o pozwolenie wodnoprawne wpływających do RZGW z ZZ: Zagadnienie zostało szczegółowo opisane w pkt 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 31, 36-37, 54-55, 125-232, 958, 963)

c) Nadzór RZGW nad realizacją przez ZZ i NW zadań w ramach PKZW:

Odnosząc się do przeprowadzania przez RZGW kontroli działalności ZZ i NW, w tym w zakresie PKZW, Dyrektor wyjaśnił: „Jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie jakimi są Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej nie posiadają uprawnień do kontroli działalności podległych im organizacyjnie Zarządów Zlewni i Nadzorów Wodnych. Brak jest takich uprawnień w obowiązujących przepisach, jak i przepisach wewnętrznych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Ponadto zgodnie z art. 334 ustawy Prawo wodne w zakres kontroli gospodarowania wodami nie wchodzi „Realizacja Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych”.

Dodał, iż realizacja zadań ZZ oraz NW w zakresie PKZW dla zadań inwestycyjnych, nadzorowana była poprzez prowadzenie monitoringów zadań PKZW. Ponadto realizacja zadań PKZW omawiana była z Dyrekcją RZGW podczas Narad Inwestycyjnych, w których uczestniczyli Dyrektorzy ZZ, Kierownicy Działów Inwestycji ZZ oraz Wydział Koordynacji Inwestycji.

W zakresie zadań utrzymaniowych nadzór nad realizacją zadań prowadzony był poprzez monitoring stanu realizacji zadań wprowadzonych do realizacji w danym roku budżetowym oraz wewnętrzne spotkania/narady. Dzięki ww. działaniom RZGW dysponował informacjami o aktualnym stanie zaawansowania tych inwestycji oraz o problemach i zagrożeniach dla ich prawidłowej i terminowej realizacji.

(akta kontroli str. 10, 17, 238-239, 244, 1230-1231)

W kontrolowanym okresie do RZGW nie wpłynęły skargi na działania ZZ i NW mające związek z PKZW lub gospodarowaniem wodą na terenach rolniczych.

(akta kontroli str. 10, 17, 250)

9. Realizacja innych, poza PKZW, inwestycji lub prac utrzymaniowych związanych z zapobieganiem niedoborom wody w rolnictwie

W RZGW realizowano inne poza PKZW zadania inwestycyjne oraz prace utrzymaniowe związane z zapobieganiem niedoborom wody w rolnictwie:

⁴² W tym jedno unieważnione.

- w zakresie inwestycji: sześć zadań⁴³;
- w zakresie prac utrzymaniowych: jedno zadanie⁴⁴.

(akta kontroli str. 10, 13-14, 17-18)

10. Przygotowanie i realizacja w RZGW kampanii informacyjnych i edukacyjnych w zakresie oszczędnego i solidarnego korzystania z zasobów wodnych w rolnictwie

Odnosząc się do przygotowania i realizacji kampanii informacyjnych i edukacyjnych w zakresie oszczędnego i solidarnego korzystania z zasobów wodnych w rolnictwie, Dyrektor RZGW wyjaśnił: „(...) realizacja Programu Kształtowania Zasobów Wodnych nie zawierała wytycznych względem działań informacyjno-promocyjnych samego programu. Nie była zatem prowadzona kampania informacyjno-promocyjna dedykowana temu programowi. Podobnie, nie prowadzono szkoleń dla doradców rolniczych, nauczycieli szkół rolniczych lub rolników. Co za tym idzie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie poniosło kosztów, związanych z realizacją działań informacyjno-promocyjnych czy edukacyjnych programu PKZW. Jednak mimo to, w ramach obowiązków komórki organizacyjnej Gospodarstwa, tj. Zespołu Komunikacji i Edukacji Wodnej rozpowszechniano informacje o programie i zadaniach przewidzianych do realizacji w ramach jego założeń. Treści te były publikowane na stronie internetowej PGW WP RZGW w Gliwicach na przestrzeni lat 2020-2023 i znajdują się pod poniższymi linkami:

<https://gliwice.wody.gov.pl/aktualnosci/741-partnerstwo-wodne-i-retencja-korytowa-jako-dzialania-przeciwsuszone-wod-polskich-na-opolszczyznie-2>

<https://gliwice.wody.gov.pl/aktualnosci/1528-obszary-rolne-opolszczyzny-beda-chronione-przed-susza>

<https://gliwice.wody.gov.pl/aktualnosci/1617-wody-polskie-w-gliwicach-przeciwdzialaja-skutkom-suszy-w-regionach-wodnych-malej-wisly-i-gornej-odry>

⁴³ 1) Nazwa: Przebudowa jazu na rzece Jaryszowiec w km 1+200; przyjęte założenia: zgodnie z projektem Programu Przeciwdziałania Niedoborowi Wody zakładana retencja w wielkości: 1,4 tys. m³; szacunkowy koszt: 1 781 110,64 zł; rezultat/wpływ na zwiększenie możliwości retencyjnych: zadanie na etapie dokumentacji; 2) Nazwa: Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Strumień Błędowski poprzez budowę budowli piętrzących na c. Strumień Błędowski w km 5+780-7+350 i c. Mokrznia (p. Błędowski) w km 3+790-4+420 w m. Niegowonice w gm. Łazy pow. Zawierciański i w m. Dąbrowa Górnicza, woj. śląskie; przyjęte założenia: zgodnie z projektem Programu Przeciwdziałania Niedoborowi Wody zakładana retencja w wielkości: 0,45 tys. m³; szacunkowy koszt: 1 600 000,00 zł; rezultat/wpływ na zwiększenie możliwości retencyjnych: zadanie na etapie dokumentacji; 3) Nazwa: Rozbiórka istniejącej i budowa nowej śluzy kierunkowej na rozdziale kanału Branickiego wraz z kształtowaniem przekroju poprzecznego koryta; przyjęte założenia: b/d; szacunkowy koszt: 700 000,00 zł; rezultat/wpływ na zwiększenie możliwości retencyjnych: zadanie na etapie dokumentacji; 4) Nazwa: Przebudowa jazu piętrzącego w m. Harbutowice wraz z opracowaniem dokumentacji technicznej; przyjęte założenia: zgodnie z projektem Programu Przeciwdziałania Niedoborowi Wody zakładana retencja w wielkości: 4,0 tys. m³; szacunkowy koszt: 2 500 000,00 zł; rezultat/wpływ na zwiększenie możliwości retencyjnych: zadanie na etapie dokumentacji; 5) Nazwa: Zwiększenie zdolności retencyjnej rzeki Żydówki poprzez budowę zastawek piętrzących w km 7+040, 8+048, 8+522, 10+314 w miejscowościach Chróścice, Dobrzeń Wielki, gm. Dobrzeń Wielki; przyjęte założenia: zgodnie z projektem Programu Przeciwdziałania Niedoborowi Wody zakładana retencja w wielkości: 7,55 tys. m³; szacunkowy koszt: 704 100,00 zł; rezultat/wpływ na zwiększenie możliwości retencyjnych: zadanie na etapie dokumentacji; 6) Nazwa: Modernizacja obiektów zbiornika wodnego Wisła Czarne – drenaż skarpy odpowietrznej, przelew stokowy, sieć piezometrów; przyjęte założenia: zgodnie z projektem Programu Przeciwdziałania Niedoborowi Wody zakładana retencja w wielkości: 5 980 tys. m³; szacunkowy koszt: 20 112 400,38 zł; rezultat/wpływ na zwiększenie możliwości retencyjnych: zadanie oczekujące na środki finansowe umożliwiające rozpoczęcie robót budowlanych.

⁴⁴ Realizowane w roku 2020 na obszarze Zarządu Zlewni w Katowicach prowadzone, mające na celu spowolnienie odpływu wód z koryta rzeki Brynicy w gm. Ożarówce i Koziegłowy, która przepływa przez tereny uprawne. Działania polegały na przywróceniu funkcjonalności pięciu zastawek w km 52+886, 45+754, 45+118, 42+920, 42+121. Realizacja działań prowadzona była w ramach sił własnych, a finansowana ze środków "Program realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną" na rok 2020 w wysokości ok. 2 000,00 zł. Zakres zadania obejmował: Wymiarowanie dł./szer./gr. desek pod szandory do prowadnic zastawek na pięciu obiektach (zastawkach); zakup desek, impregnatu oraz żyłki do kos spalinowych w celu wykoszenia pobliskiego terenu z porostu traw oraz wycinka zakrzaczeń i samosiewów piłami spalinowymi. Rezultatem przeprowadzonych działań było spowolnienie odpływu wody z koryta w celu umożliwienia nawodnienia.

Ponadto PGW WP RZGW w Gliwicach realizuje autorski program edukacyjny *Wód Polskich* pn. „Aktywni Błękitni – Szkoła Przyjazna Wodzie”, w ramach którego edukację w zakresie gospodarki wodnej odbierają uczniowie szkół, jakie w danym roku szkolnym zgłosiły akces do programu. W bieżącym roku szkolnym ponad 50 szkół z terenu województwa opolskiego i śląskiego bierze udział w programie. Uczniowie tych placówek zapoznają się z działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie skutkom suszy, w tym także oszczędzanie wody dla celów rolniczych. Lekcje udzielają nauczyciele szkolni oraz specjaliści *Wód Polskich* w Gliwicach. Przedmiotowa wiedza jest także przekazywana dzieciom szkół podstawowych, do których adresowany jest program, w czasie wizyt terenowych na obiektach hydrotechnicznych”.

Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW, na wspomniane działania nie poniesiono wydatków. Ich realizacja stanowiła bowiem składową zakresu obowiązków etatowych pracowników RZGW w Gliwicach. Nie przeprowadzono badań skuteczności działań oraz rezultatów, realizowanych w ramach programu „Aktywni Błękitni – Szkoła Przyjazna Wodzie”.

(akta kontroli str. 10, 18-19, 239, 244-245)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W postępowaniu GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „*Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu*”, zamawiający zamieścił w BZP ogłoszenie o wyniku postępowania w terminie 50 dni od zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia, tj. zawarcia umowy (Zawarcie każdej z sześciu umów na sześć części zamówienia – 20 października 2022 r.; publikacja ogłoszenia o wyniku postępowania w BZP – 9 grudnia 2022 r.).

Zgodnie z art. 309 ust. 1 Pzp, należy tego dokonać nie później, niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania.

(akta kontroli str. 477, 482, 868-878)

Jak wyjaśnił Dyrektor RZGW, opóźnienie w publikacji ogłoszenia było spowodowane dużą ilością spraw prowadzoną przez Wydział ROZ pod koniec 2022 r.

(akta kontroli str. 957, 959)

Zdaniem NIK, praca jednostki kontrolowanej powinna być zorganizowana w sposób umożliwiający realizację ustawowych obowiązków.

2. W przypadku postępowania GL.ROZ.2810.60.2022.EWK – „*Remont wybranych jazów na terenie Zarządu Zlewni w Opolu*”, zamawiający (RZGW) zamieścił w BZP ogłoszenie o wykonaniu każdej z sześciu umów w terminie 201 dni od wykonania każdej z nich (wykonanie każdej z 6 umów zgodnie z protokołami odbioru – 14 grudnia 2022 r.; zamieszczenie każdego z 6 ogłoszeń o wykonaniu umowy – 4 lipca 2023 r.). Tymczasem zgodnie z art. 448 Pzp, termin ten wynosi 30 dni.

(akta kontroli str. 477, 483, 879-897)

Odnosząc się do powyższego Dyrektor wyjaśnił: „(...) *protokoły zostały przekazane do Wydziału ROZ 4.07.2023 r., zgodnie z art. 66 ust. 4 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w PGW WP winny być przekazane do 15 dni od zakończenia umowy. Wydział ROZ opublikował ogłoszenie o udzieleniu zamówienia niezwłocznie po otrzymaniu informacji o zakończeniu umowy od pracowników merytorycznie odpowiedzialnych za realizację umowy*”.

W ocenie NIK, na zamawiającym spoczywa obowiązek zorganizowania przepływu informacji w sposób zapewniający spełnienie wymogów ustawowych w zakresie terminu publikacji ogłoszeń w BZP.

(akta kontroli str. 957, 960)

IV. Uwagi

Uwaga W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na konieczność terminowego zamieszczania w BZP ogłoszeń o wyniku postępowania oraz ogłoszeń o wykonaniu umowy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 28 lipca 2023 r.

Kontroler
Michał Nowak

Starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach